

HERVORMING VAN DE REGELS VOOR OVERHEIDSOPDRACHTEN

NOTITIE nr. 5: PUBLIEK-PUBLIEKE SAMENWERKING

In de nieuwe richtlijnen wordt voor het eerst uitdrukkelijk vastgesteld welke contracten overheidsinstanties zonder openbare aanbestedingsprocedure kunnen sluiten. Deze nieuwe regels zijn gebaseerd op de jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie, rekening houdend met de roep uit de praktijk om meer juridische zekerheid. Vooral lokale en regionale overheden zullen voortaan optimaal kunnen profiteren van de mogelijkheden om samen te werken. Zo kunnen zij hun opdracht voor de burger zo efficiënt mogelijk vervullen.

"In-house" relaties

Ook de regels inzake "in-house" relaties (of "verticale samenwerking") zijn gebaseerd op de uitspraken van het Europese Hof van Justitie.

- Een aanbestedende dienst kan een overheidsopdracht zonder aanbestedingsprocedure aan een onderneming gunnen (bijvoorbeeld een gemeentelijk nuts- of afvalbedrijf), als aan **drie voorwaarden** is voldaan:
 - de aanbestedende dienst oefent op het betrokken bedrijf **toezicht** uit zoals op zijn eigen diensten; in de praktijk betekent dit dat die dienst zowel op strategische doelstellingen als op belangrijke beslissingen van het gecontroleerde bedrijf een beslissende invloed uitoefent
 - het gecontroleerde bedrijf moet **hoofdzakelijk voor de controlerende aanbestedende dienst werken**; dit is het geval als het bedrijf **meer dan 80% van zijn werk** van de controlerende overheidsdienst krijgt
 - er mag **geen rechtstreekse private participatie** zijn in het kapitaal van het gecontroleerde bedrijf; de enige **uitzondering** is wanneer private participatie **wettelijk vereist** is, maar in geen geval mag de private partner een beslissende invloed op het bedrijf uitoefenen
- Het **toezicht** mag worden uitgeoefend door:
 - **een aanbestedende dienst** alleen of
 - **gezamenlijk** door verscheidene aanbestedende diensten, bijvoorbeeld bij nutsbedrijven die door een groep van gemeenten worden gecontroleerd. Daarbij geldt dan dat:
 - alle aanbestedende diensten in het bestuur van het gecontroleerde bedrijf vertegenwoordigd moeten zijn
 - het gecontroleerde bedrijf geen belangen nastreeft die in strijd zijn met de belangen van de controlerende aanbestedende diensten

Samenwerking tussen aanbestedende overheidsdiensten

De nieuwe richtlijnen gelden ook voor gevallen waarin overheden **onderling contracten** sluiten zonder een gecontroleerd bedrijf op te richten ("**horizontale samenwerking**"). Denk bijvoorbeeld

aan gemeenten die hun afvalverwerking bundelen waarbij het afvalbedrijf uit een bepaalde gemeente gespecialiseerde diensten levert aan alle gemeenten uit het samenwerkingsverband.

In zo'n situatie mogen overheden met elkaar een contract sluiten – zonder private participatie – als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de opdracht brengt een **samenwerking tussen de deelnemende aanbestedende diensten** tot stand of geeft er invulling aan die ervoor zorgt dat de **te leveren openbare diensten** bijdragen tot **gemeenschappelijke doelstellingen**
- de invulling van die samenwerking berust **uitsluitend op overwegingen in verband met het openbaar belang**
- de **activiteiten buiten het samenwerkingsverband** zijn beperkt: de betrokken aanbestedende diensten mogen **maximaal 20% van de betrokken activiteiten op de vrije markt** (d.w.z. buiten het samenwerkingsverband om) laten uitvoeren

Overdracht van overheidstaken

Tot slot is verduidelijkt dat de **nieuwe wetgeving geen gevolgen** heeft voor de eenvoudige overdracht van bevoegdheden en taken tussen overheden, mits er geen sprake is van een vergoeding voor contractuele prestaties. Dit biedt vooral duidelijkheid en rechtszekerheid voor lokale of regionale overheden die bepaalde overheidstaken gezamenlijk willen overdragen aan een vereniging of andere openbare structuur.

Een instantie wil een bedrijf een opdracht geven

